CZYTANKI STENOGRAFICZNE

WYDAWNICTWO ZESPOŁU TOWARZ. STENOGRAFICZNYCH SYST. GABELSB.-POLIŃSKIEGO WOJ. ŚL. I ZAGŁ. DĄBR.
POD REDAKCJĄ A. JUNGA.

Rok III. Kwiecień, Maj, Czerwiec 1930. Nr. 8.

TREŚĆ: Sprawozdanie z IV zjazdu delegatów Tow. Stenograficznych, konferencji autorów i dorocznych popisów stenograficznych. — Nowoczesne postulaty stenografji. — O definicji charakteru, stenogramem.

Reskryptem Wydziału Oświecenia Publicznego L. O. P. 5602/29 zalecane jako lektura fachowa dla seminarjów nauczycielskich, szkół średnich ogólnokształcących, szkół handlowych, oraz kursów prywatnych na terenie Województwa Śląskiego

Redakcja: Katowice, ulica Górnicza 7.
Administracja: Ruda Śląska, ulica Bytomska L. 6.

Drukarnia Jana Gablankowskiego Kraków, ul. Sławkowska 6.

Sprawozdanie obrad

IV. kolejnego zjazdu delegatów Tow. Stenograficznych, konferencji autorów i dorocznych popisów stenograficznych, organizowanych przez Zespół Tow. Stenograficznych w dniach 29 i 30 marca 1930 w Katowicach.

Zgodnie z przepisami statutu, Zarząd Zespołu zwołał doroczny, walny zjazd delegatów Towarzystw Stenograficznych, łącznie z konferencją autorów stenografji na dzień 30 marca br. do Katowic. Obrady zjazdu poprzedziła w godzinach porannych konferencja autorów, teoretyków i praktyków stenografji systemu Gabelsbergera-Polińskiego. Konferencję zaszczycili swą obecnością pp.: dyr. Antoni Wojnar, Warszawa, dr. Szymon Taub, Gródek Jagielloński, dyr. Józef Kapuściński, Jarosław, red. Wł. Chrapusta, Kraków, prof. Franciszek Kotas, Cieszyn, prof. Helena Mańkowa, Dąbrowa Górnicza. Jako goście byli obecni pan wizytator dr. Koczwara z ramienia Wydziału Oświecenia Publicznego, tudzież prezes niem. „Einheitskurzschriftverbandes" w naszem województwie p. Wolf.

Konferencję zagaił prezes Zespołu, prof. J. Dąbrowski, poczem wygłosił swój godzinny referat dr. Taub na temat: „Kwestja ujednostajnienia systemu stenograficznego u nas i zagranicą", następnie referował dyr. Kapuściński na temat: Budowa systemu stenograficznego na zasadzie częstotliwości znaków, wreszcie dyr. Wojnar „O stosunku Centralnego Związku Stenografów do Zespołu" i na tem wyczerpano część programową. W dyskusji zabierali głos prof. Kotas, Folek, Mańkowa i Jung a także kol, Brachaczek, Świerczyna, Tomala i Witt, podnosząc różne problemy systemowe. Pod koniec dyskusji przemówił p. wizytator dr. Koczwara, przedstawiwszy w jędrnych słowach motywy przychylnego stosunku władz wojewódzkich do zamierzeń Zespołu apelując do uczestników konferencji by i system stenograficzny uniezależnić od obcych wpływów i ażeby zamierzoną reformę cechowała duchowość i twórczość polska, co zebrani przyjęli entuzjastycznemi oklaskami.

W wyniku obrad powołano do życia Komisję Systemową, w skład której wchodzą: dyr. Antoni Wojnar, Warszawa, prof. St. Korbel, Kraków, red. Wł. Chrapusta, tamże, dyr. J. Kapuściński, Jarosław, dr. S. Taub, Gródek Jagielloński, prof. Fr. Kotas, Cieszyn i prof. J. Dąbrowski Katowice. Se-

kretarjat Komisji mieści się przy Instytucie Stenograficznym w Katowicach. Zadaniem tej komisji jest opracowanie konkretnych projektów dla t. zw. „małej“ i „wielkiej“ reformy systemu naszego na zasadzie częstotliwości znaków.

Obrady zjazdu delegatów.

O godzinie 15 rozpoczęły się pod przewodnictwem prezesa Zespołu prof. Dąbrowskiego obrady zjazdu delegatów Towarzystw Stenograficznych, członków Zespołu, reprezentowane były organizacje Katowic, Królewskiej Huty, Rudy, Tych oraz kółek szkolnych, szkół handlowych Katowic, Król. Huty, Cieszyna i Dąbrowy Górniczej w ogólnej liczbie 20 mandatarjuszy. Ze sprawozdań tak Zarządu Zespołu, jak i z miejsc wynika, że w okresie ubiegłym działalność ogólna szła ściśle według programu pracy i że osiągnięto cały szereg sukcesów natury organizacyjnej, dydaktycznej i finansowej. Kontakt bezpośredni i pośredni Zespołu z władzami państwowemi, komunalnemi i społecznemi wzrósł niepomiernie, o czem świadczy ponad 300 pism, które przeszły przez Sekretarjat, ponadto uporządkowano budżet, który zamyka się cyfrą około 6.000 zł. Stwierdzono także, że wydawnictwo „Czytanki Stenograficzne“ utwierdziło swój byt, jakkolwiek głównemi filarami jego są wciąż jeszcze tylko szkoły handlowe i poszczególne organizacje. Zarząd Zespołu postarał się nadto o oficjalne przyjęcie „Czytanek“ w poczet pomocy szkolnych. Na wniosek Komisji rewizyjnej udzielono jednogłośnie ustępującemu Zarządowi absolutorjum.

Po dyskusji przyjęto cały szereg wniosków natury merytorycznej. W uznaniu wielkich zasług p. wizytatora dra Koczwary około uzdrowienia ruchu stonograficznego na Śląsku, zjazd uchwalił jednomyślnie przyjąć go w poczet członków honorowych Zespołu i wręczyć mu artystyczny dyplom.

Nowy Zarząd zespołu stanowią: prof. Józef Dąbrowski, prezes, (ponownie), p. Brachaczek II prezes, p. Tomala, I sekretarz, p. Świerczyna II sekretarz, p. Biernatek skarbnik, (ponownie). Ławnikami są profesorowie: Kotas, Mańkowa i Jung. W skład Komisji rewizyjnej wchodzą koledzy Witt (ponownie) i Kozioł.

Program pracy na rok 1930 przewiduje energiczną akcję w kierunku krzewienia ruchu stenograficznego w skali ogólnopaństwowej. Sekretarjat Zarządu Zespołu mieści się obecnie przy szkole handlowej w Katowicach.

Popisy stenograficzne.

Dnia poprzedniego odbyły się popisy stenograficzne drużynowe i indywidualne z udziałem wszystkich szkół handlowych Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego. W zawodach brało udział ogółem 131 osób, a to w kategorjach 250, 200, 150 i 100 zgł. na minutę. Wszystkie prace zostały zakwalifikowane, a najlepsze z nich nagrodzone dyplomami. Z pośród drużyn Towarzystw zajęła pierwsze miejsce w kategorji 100 zgł. Two stenograficzne „Piast“, Król-Huta, drugie Tow. stenograficzne Tychy, trzecie Two stenograficzne Ruda. Na 150 zgł. I Two „Piast“, II Two Katowice, III Two Ruda. Na 200 zgł. I Two „Piast“, Król-Huta.

Z pośród drużyn szkół handlowych na 100 zgł. 1 i 2 szkoła handlowa, Katowice, III szkoła handlowa, Będzin, na 150 zgł. I szkoła handlowa Katowice, II szkoła handlowa Król-Huta, III szkoła handlowa Dąbrowa Górnicza. Na 200 zgł. I szkoła handlowa Król-Huta, II szkoła handlowa Będzin, III szkoła handlowa Katowice. Na 250 zgł. indywidualnie: I p. Passermanówna S. H. S. Będzin, II p. Jabłkiewiczówna St. S. H. Dąbrowa Górnicza, III p. Fiszerówna E. S. H. Będzin, IV p. Kramarczykówna A. S. H. Katowice, V p. Wójcik St. S. H. Król-Huta i VI p. Zygmuntówna H. S. H. Dąbrowa Górnicza. Organizacja popisów była wzorowa, choć nadmierny udział zawodników sprawiał trudności techniczne. Osiągnięte wyniki dowodzą, że poziom nauczania stenografji jest u nas doskonały i przez nikogo niedościgniony.

Wszystkie trzy imprezy udały się znakomicie, co świadczy o wielkiej żywotności Zespołu i jego organizacyj.

A. Jung

Nowoczesne postulaty stenografji.

Wszystko na świecie ulega stałej ewolucji. Kultura i cywilizacja dążą ku coraz lepszemu udoskonaleniu środków technicznych, celem ułatwienia ludzkości bytowania, przy minimalnych wysiłkach fizycznych i intelektualnych. Jednym z tych środków na polu piśmiennictwa jest stenografja, która umożliwia uchwycenie myśli w jej locie. To jest właściwy cel stenografji. A czy cel ten osiągnięty? Tak, ale tylko przez nieliczną grupkę zawodowych stenografów, którzy tak zżyli się z systemem, jak z własnem życiem. Ogół stenografujący

pozostaje jednak daleko poza tą umiejętnością. W tych warunkach powstały nowoczesne postulaty stenografji.

Zagranicą zostały one już zrealizowane. Wszystkie państwa zachodnio-europejskie, przodujące kulturze, pielęgnują starannie tę wiedzę, a istniejące tam państwowe Instytuty Stenograficzne zajmują się tylko studjowaniem systemów, rzutami ruchów graficznych, higjeną spostrzegawczości wzroku i wrażliwości słuchu stenografujących, by w ten sposób gromadzić cenny materjał i zużytkować go dla dobra wiedzy stenograficznej. Dzięki temu powstała tam statystyka częstotliwości znaków. U nas zajmuje się tem ważnem zagadnieniem jedyny w Polsce badacz, dyrektor szkoły handlowej w Jarosławiu, p. Józef Kapuściński, który od wielu lat prowadził mozolne studja w tej dziedzinie, zanim zdobył znaną już nam polską częstotliwość znaków. Wyniki tych badań sprowadzają się do trzech głównych postulatów: najczęstsze znaki muszą być najprostsze w pisaniu, konsekwentnie przestrzegać zasady, podobnym znakom nadawać podobne dźwięki wreszcie zredukowanie grup spółgłoskowych i zgłoskowych do minimalnej ilości.

Prób w tym kierunku podjęli się już najwybitniejsi autorzy stenografji, jak prof. St. Korbel, dr. S. Taub, dyr. Józef Kapuściński i inni lecz dotąd nie powstał jeszcze żaden system, któryby istotnie w zupełności odpowiadał powyższym wymogom.

Dlaczego? Dlatego, że jestto ponad siły jednostki. Może to być jedynie rezultatem zbiorowego wysiłku najwybitniejszych twórców stenografji. Już bowiem genialny Gabelsberger oświadczył, iż w dziedzinie sztuki graficznej, wyczerpał wszelkie, możliwe kombinacje i że wszystkim następcom pozostawia chyba tylko możność przestawiania znaków. To samo prawie uczynił Poliński. Niema zatem nic więcej do szukania w sferze modyfikacyj graficznych, lecz trzeba zdobyć się na istotnie nowy pomysł, który w danych warunkach nie może jednakże być dziełem jednostki, lecz tylko zbiorowości, ponieważ indywidualizm w stenografji — jak uczy nas 40 letnia wojna systemowa w Niemczech — przeżył się raz na zawsze.

Do zreformowania dotychczasowego systemu w duchu naukowym, z uwzględnieniem istotnie polskich pierwiastków językowo-graficznych, trzeba bezsprzecznie wspólnego wysiłku dla wspólnego dobra. Tak było zagranicą, tak też być powinno i u nas.

26. 10. 1929.

[illegible]

[illegible] Ribota [illegible] Ribota [illegible]

[illegible]

1) [illegible]

2) [illegible]